N°. 33. Donderdag 14 Augustus 1919. 19de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7. DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD" HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

„Boeatan".

Heulstraat 19 - Den Haag.

Voor het groote uitstalraam van „Boeatan" ligt sinds eenigen tijd reeds tentoongesteld een der mooie spreiën door de bedreven Curaçaosche borduursters, naar de zoo zeer gewaardeerde bestelling van H. M. de Koningin-Moeder vervaardigd. Terecht trekt dit fraaie handwerk de bewondering van alle voorbijgangers.

Zij, die hunne belangstelling zoo ver uitstrekken om Boeatan's tentoonstelling- en verkooplocaal binnen te treden, vinden daar onder allerlei kunstnijverheid nog meerdere stukken Curaçaosche borduurwerken, waarop ook gaarne bestellingen worden aangenomen.

Zij, die 's middags nog een eindje verder doorloopen naar de achterzaal, vinden daar gelegenheid tot het gebruiken van een lekker kopje thee, waarvan zij tegen billijken prijs ook een pakje mee naar huis kunnen nemen.

Indiërs in de Staten-Generaal.

Ingevolge het besluit van de Algemeene Vergadering te Deventer, stelt het Koloniaal Weekblad zijne kolommen open voor wie met goed gegrondveste redenen of beschouwingen wil uiteenzetten, langs welken weg te bereiken is, dat Nederlandsch-Indië in de Staten Generaal beter vertegenwoordigd wordt door personen, die geacht kunnen worden uit ervaring van nabij te hebben leeren kennen de behoeften en de wenschen van de Indische maatschappij — hoe dat te bereiken is binnen de tegenwoordige grondwettelijke verhoudingen, hoe overigens op wijziging daarvan aan te sturen.

Het Dagelijksch Bestuur.

Losse Opmerkingen.

X.

Een tik van de tropische „influenza" was de reden, dat ik wat later — dan in mijn bedoeling lag — mijne indrukken weergaf van het 8e Nationale Indiërs-Congres te Semarang, gehouden op 7, 8 en 9 Juni 1919, onder auspiciën van de vereeniging „Insulinde".

Dit congres was mij in alle opzichten een „openbaring". In de eerste plaats om de rustige rust en absolute zekerheid van de leiding (voorzitter was Topee), die getuigde van een grondige voorbereiding en die alle besprekingen en debatten in een aangenamen toon van verdraagzaamheid hield, wars van kibbelarijen enz., waardoor het geheel een cachet van „beschaving" droeg, die op politieke congressen in Europa (ook in het dierbare vaderland!......) dikwerf gemist wordt!

In de tweede plaats de enorme menschenmenigten, die hier samenstroomden om eigen nationalistische onderwerpen te bespreken en aan te hooren; en zulks in een positief „opbouwende" strekking, d.w.z: beschouwingen, inhoudende afgewerkte voorstellen. Om eenige cijfers te noemen: Tijdens de besloten ledenvergaderingen waren ruim twee honderd personen aanwezig, meest afgevaardigden uit alle oorden van den archipel, van Sabang tot Merauke. Gedurende de openbare beraadslagingen, waarbij drie onderwerpen na behoorlijke prae-adviezen in het orgaan „De Beweging" werden behandeld, varieerde het aantal bezoekers van 600 tot 2000. En tijdens het congresfeest in den stadstuin wriemelde een menigte van zeven duizend menschen door elkander, in de grootste opgewektheid, zonder eenige rustverstoring en gevende een levende film van werkelijke, waarachtige „associatie".

De behandelde onderwerpen waren:

1. De afschaffing van het rascriterium bij het onderwijs en de mogelijkheid daarvan.
2. Het grondbezit in een onafhankelijk Indië.
3. De richting van Insulinde.

Het is natuurlijk niet mogelijk zelfs vluchtig een overzicht te kunnen geven van het besprokene; het bestek van dit blad en de aard van deze serie „losse opmerkingen" laten zulks niet toe.

Ik moet daarom hier volstaan met voor een „behoorlijk" verslag te verwijzen naar de *Locomotief* en naar het *Bat. Nieuwsblad* van 10 en 11 Juni, zoomede naar het orgaan van deze vereeniging, *De Beweging* (uitgegeven als weekblad in Semarang), hetwelk m.i. momenteel het eenige „politieke" orgaan is in Indië, dat klaren wijn schenkt en dat zuiver en consequent de antithese „overheerscher-overheerschte" in al zijne beschouwingen doortrekt.

* * *

Wat de vereeniging „Insulinde" eigenlijk wil?

Zij is de vereeniging, die in haar program met beslistheid noemt de *onafhankelijkheid* van *Indië;* de vereeniging, die — los van rassenhaat, los van rasverschil, bestrijdende de westersche rassenwaan — streeft naar het verkrijgen van een parlementairen regeeringsvorm, aan haar leden den onafwijsbaren eisch stelt dat zij zich Indiërs noemen en voelen en die — ter bevordering van eene staatkunde, welke leidt tot onafhankelijkheid van Indië — zich toelegt op het aankweeken van een Indisch nationalisme door het doen doordringen van de idee eener volkseenheid.

Door het neerschrijven in haar program van het woord „onafhankelijkheid", gaat zij vrijwel het verst van alle politieke vereenigingen in Indië en noemt zij zich „revolutionair". D.w.z. parlementair of politiek revolutionair; een politiek revolutionaire omzetting van de „kolonie" Indië tot een onafhankelijken „Indischen staat".

Dat elk spoor van het begrip „bloedige" revolutie haar vreemd is, blijkt uit hare handelingen en daden, uit haar propaganda en uit haar orgaan. En het geheele congres, de besloten zoowel als de openbare vergaderingen, zoomede de door mij bijgewoonde intiemere „particuliere" besprekingen van leiders, leden en belangstellenden, geven daarvan de bewijzen.

Trouwens ter Uwent zijn de ideeën dezer vereeniging op de meest duidelijke en klare wijze gepropageerd door den heer Soewardi, die ook dit jaar wederom met algemeene stemmen tot voorzitter werd benoemd en aan wien middels een motie (en een telegram naar Nederland) warme hulde en dank werd gebracht voor zijne werkzaamheden in het oude Nederland.

En het is wel merkwaardig, dat ongeveer gelijktijdig dat het nummer van 24 April van dit orgaan het verslag bracht van de afscheidsbijeenkomst van de Indische vereeniging, waarop deze dank bracht aan Soewardi en hare afkeuring uitsprak dat hij is

gemaakt tot een behoeftig man en met zijn gezin als derde klasse passagier naar Indië zal vertrekken, zijne vereeniging hier in Indië gedurende het congres, geheel onafhankelijk daarvan, een motie van gelijke strekking aannam!

Leden van deze vereeniging zijn zoowel Javanen, Soendaneezen, Maleiers, enz. enz., als Chineezen, Indo-Europeanen en Hollanders. Het congres gaf een bonte stalenkaart te zien van 111 afgevaardigden van diverse rassen en uit alle oorden van Indië. Verreweg het overgroote deel bestaat uit Inlanders (deze naam wordt natuurlijk niet gebruikt, aangezien ieder lid „Indiër" heet, hetwelk tusschen twee haakjes opgemerkt ook voorgesteld is door de z.g. herzienings-commissie, ingesteld na de revolutiedagen, zoodat het te voorzien is dat spoedig alle ingezetenen van Indië officieel den naam Indiër zullen moeten aannemen, willen zij Indische staatsburgerschapsrechten kunnen bezitten); momenteel telt zij ongeveer 23.000 leden; meest menschen uit den intellectueelen middenstand; in de samenstellende onderdeelen geeft zij de volgende verhoudingscijfers:

12 voor Sumatra, 6 voor Java en 4 voor den overigen archipel; hierin voor de halfbloeds 5 en voor de overige groepen (waarin ook Chineezen en Hollanders) 17.

Een vergelijking trekkende met de koloniale programma's van de Nederlandsche politieke partijen, komt haar program het dichtst bij dat van den Vrijzinnig Democratischen Bond. Zij kent geen verschil in ras en godsdienst, zij predikt *het tegendeel van rassenhaat en zij werkt niet mede tot verscherping van den klassenstrijd.*

Middels een referendum werd met besliste meerderheid van stemmen uitgemaakt, dat zij voortaan zal genoemd worden: de N(ationaal) I(ndische) P(artij) en als zoodanig is zij het best getypeerd door de benaming: een nationaal-democratische partij, die in haar wezen niet anders kan en mag wezen dan tevens politiek-revolutionair.

* * *

Die woorden „Indische Partij" doen natuurlijk onwillekeurig denken aan de vroegere Indische Partij van Douwes Dekker te Bandoeng (1913). Op het congres, tijdens het feest, werd door eenige oude leden van die I. P. het oude vaandel overgedragen aan het hoofdbestuur van Insulinde en het kwam daarbij tot een geweldige indrukwekkende betooging tot huldiging van D. D., die gedwongen werd op het podium te komen en een korte toespraak te houden.

Toch is de meening, die hier onder een groot deel van het Europeesche publiek heerscht, als zoude Insulinde lijden aan „persoonsvereering" beslist onjuist. Men erkent in D. D. als het ware den profeet van de Indische nationale gedachte; men oordeelt in den boezem der vereeniging verschillend over diens gestes in zake het Hindoe-Comité en het proces van San Francisco; hij is geen lid van het hoofdbestuur maar wèl de ziel van de redactie van het orgaan, hetwelk — bekwaam journalist als D. D. is — sinds de eerste uitgave in Januari van dit jaar een reuzen ingang vindt.

Maar van het blindelings aan den leiband loopen van één persoon is mij niets gebleken; integendeel. En een bewijs daarvoor mag zeker wel heeten, dat juist gedurende de afwezigheid van D. D., toen elk contact met Indië verbroken was, de vereeniging zoo'n groote vlucht nam.

En het is mij ten eenenmale onbegrijpelijk, dat de Hollandsche kolonie in Indië aan deze beweging zoo bijzonder weinig aandacht schenkt en haar — blijkens de beschouwingen in het overgroote deel der Europeesche pers — met zoo'n reactionair en onwetend oog wantrouwt!

Mij lijkt dit feit het grootste gevaar...... voor die kolonie zèlve......

Weltevreden, 20 Juni 1919.

H. J. VERMEER.

Uit de O.-I. Mail.

De Algemeene Middelbare School.

Onder veel belangstelling is de Algemeene Middelbare School geopend. De voorgalerij en de entree van het gebouw waren kwistig versierd met vlaggen, groen en bouquetten.

Aanwezig waren mr. Creutzberg en echtgenoote, de resident van Djokjakarta, dr. Hazeu, de heer Stokvis, de heer Helwich, de kroonprins van Djokja, de prins van Pakoe Alam, verschillende bestuursambtenaren, de rijksbestuurder, de overste Pangeran Ngabei uit Solo, vele prinsen en notabelen en voorts eenige dames.

Een veertigtal leerlingen was gezeten aan weerskanten van het podium.

Te kwart over negen arriveerden de resident en de directeur van onderwijs en eeredienst, terwijl de kratonmuziek speelde. Zij werden ontvangen door dr. Degens, waarop de resident na een welkomstgroet aan de aanwezigen, den heer Creutzberg uitnoodigde de dooprede voor het instituut te houden, hetgeen geschiedde.

Daarna was het woord aan den heer Stokvis, die een welkomstgroet uitsprak voor deze jongste onderwijsinstelling. Hoewel geen tolk van den Volksraad zijnde, wenschte hij toch namens dezen raad de school een lang en voorspoedig bestaan toe.

Daarop sprak Raden Kamil, inspecteur van het Inlandsch onderwijs, die namens zijn landgenooten de regeering hulde bracht. Hij sprak de hoop uit, dat door de landskinderen druk gebruik gemaakt zou worden van de nieuwe onderwijsinrichting.

Spreker haalde voorts bestaande verkeerde begrippen aan bij de Inlanders betreffende hygiëne, huwelijk, plichten van kinderen tegenover de ouders, belastingen en heerendiensten, die zij niet begrijpen.

Hij zeide, dat door dit onderwijs daarin geleidelijk verbetering moet komen en wees er op, dat Inlanders door de regeering middels beurzen gesteund worden, waarvoor hij de regeering dankzegde, — zulks in tegenstelling met de verguizing, welke der regeering door sommigen in den Volksraad werd aangedaan.

Vervolgens sprak de heer Ko, die namens de Chineezen zijn diepgevoelden dank betuigde voor de oprichting der school en de hoop uitsprak, dat de school moge bloeien in het belang der geheele menschheid.

De heilige oorlog.

Wij lezen in de „Pr. B.":

Naar we vernemen is het bestuur van oordeel de oproerige beweging in Noordelijk Garoet vrijwel onder de knie te hebben. Vooral het gebeurde in Leles heeft een diepen indruk gemaakt en verwacht wordt, dat de bevolking zich naar aanleiding daarvan rustiger dan ooit zal houden.

Eén der gearresteerden legde een volmondige bekentenis af. Men was volgens hem van zins, den heiligen

oorlog te beginnen en daaraan zou een groot aantal personen deelnemen, over een vrij uitgestrekt gebied verspreid.

Het onderzoek wordt met kracht voortgezet en als gevolg daarvan neemt het aantal arrestaties steeds toe.

Te Tjiawi werden behalve de hadji, verkooper van d j i m a t s, nog 3 andere personen opgevat.

In het belang van het onderzoek worden verschillende zaken geheim gehouden en wij respecteeren dat ten volle.

Het is gebleken, dat de doodgeschoten Hadji-Hassan op zijn manier een godsdienst-leeraar was en één van de voornaamste oproer-kraaiers, zoo niet de ergste. Hem werd een boven-natuurlijke macht toegeschreven en hij leerde z.g. tooverspreuken, terwijl hij vele leerlingen had.

De resident stond telefonisch met de regeering in verbinding, die blijkbaar hare goedkeuring hecht aan het optreden van het bestuur.

Voor ons blijft het vreemd, dat de Inlandsche bestuurs-ambtenaren niet eerder ontdekten, dat er wat broeide in de betrokken streek. Van de uitgebreide voorbereidingen moet toch wel iets uitgelekt zijn? — zoo besluit het blad.

Indo-Europeesch verbond.

Op de 6 Juli j.l. gehouden comité-vergadering van het Indo-Europeesch verbond, zijn de statuten aangenomen, benevens het uitvoerend programma.

Het comité ontving reeds meer dan 1100 adhaesiebetuigingen.

Het „N. v. d. D. v. N. I." verneemt nader dat daaronder zich ook vele van damesambtenaren en beambten bevinden over geheel Java verspreid. Ook van de buitenbezittingen zijn zoowel schriftelijke als telegrafische toezeggingen en adhaesiebetuigingen ingekomen, zooals uit Medan, Menado, Palembang, Tandjong Karang en Bandjermasin.

Alle departementen, diverse groote handelslichamen zooals de K. P. M. en D. P. M. zijn de zaak sympathiek gezind.

Een der clausules der statuten luidt: de vereeniging verstaat onder Indo-Europeanen alle personen van Europeeschen of gemengden bloede en hun afstammelingen, met dien verstande dat voor eerstgenoemden als criterium geldt, dat zij in Indië zijn geboren.

Beurzen voor universitaire studie.

Van de sedert het begin van dit jaar bestaande gelegenheid voor Indische jongelieden in het bezit van een diploma van met goed gevolg afgelegd eindexamen H. B. S. 5-jarigen cursus om onder toekenning van een beurs van ƒ 800.— 's jaars in Nederland verder te gaan studeeren, is naar te verwachten was ruim gebruik gemaakt. Door de Regeering is in de Memorie van Antwoord op het Verslag van den Volksraad de noodzakelijkheid erkend om een duidelijker omschreven gedragslijn vast te stellen ter beoordeeling van de gevallen, waarin toekenning van een beurs gerechtvaardigd kan worden geacht. Ten einde toch voor een beurs in aanmerking te kunnen komen moeten de jongelieden of hun ouders dan wel voogden niet in staat zijn a l l e studie-kosten te dragen doch wel de studie-uitgaven boven het bedrag der beurs te kunnen bestrijden. Men houde hierbij wel in het oog dat aan de toekenning van een beurs geen enkele voorwaarde verbonden wordt omtrent terugkeer naar Indië of dergelijke, daar het beurzenstelsel alleen en uitsluitend strekt ter bevordering van de tijdens de studie in Nederland toegekende toelagen, die gewoonlijk ƒ 1000.— 's jaars bedragen en die met zich brengen de verplichting om na volbrachte studies het land minstens 5 jaren te dienen op straffe van terugbetaling van het genotene.

Tot dusver zijn 50 beurzen hier in Indië aan bezitters van het einddiploma H. B. S., die als passagier 2de klasse op landskosten naar Nederland zijn of zullen vertrekken en ƒ 200.— aan uitrustingkosten gekregen hebben of krijgen, toegekend, waarvan 4 aan Inlandsche en 2 aan Chineesche jongelieden; 13 beursaanvragen zijn nog in behandeling.

Suriname.

In het weekblad „*The New Paramaribo Times*" van 28 Juni lezen wij:

.......„Although the Brazilian railway project is enthusiastically received in British Guiana and favourably considered in the Mother Country, the opinion nevertheless prevails to some extent in the neighbouring colony that Great Britain will transfer the Magnificent Province to the United States, in consideration of the assistance rendered by the latter country to the Allied cause.

France, it is presumed, will not be averse to the transfer of Cayenne (now chiefly used as a penal settlement) in part payment of her indebtedness to America.

And now we are startled by a statement attributed to Mr. T. B. Macaulay, President of the Canadian-West Indian League, that the Government at Washington is negotiating for the purchase of Dutch Guiana.

Reference to this subject is made in an article published in the „Port of Spain Gazette" (presumably taken from a Canadian journal) which follows hereunder:

„ „Mr. T. B. Macaulay, of Montreal, President of the Canadian-West Indian League, has returned from British West Indies. He visited most of the larger towns from Bermuda to Demerara, and addressed important meetings called by Chambers of Commerce to discuss closer trade relations between Canada and the West Indies.

He declares, that he is impressed with the desire of the people for a trade agreement with Canada, but Preference should effectively ensure the various countries markets in the others for the things that they produce. He pointed out that the present Preferential Treaty has made the British West Indies reasonably sure of a market in Canada for sugar and its related products, and also gave Canadian flour a certain market in the West Indies.

Everywhere Mr. Macaulay found representatives of American Commercial houses, and he emphasized the fact that *the Washington Government was now negotiating for the purchase of Dutch Guiana*".

From the foregoing it is reasonable to conclude that something is happening between Washington and the Hague, since a man of Mr. Macaulay's standing would hardly venture to make such a positive statement without first assuring himself of the facts."

Aan het slot verzekert „*The New Paramaribo Times*" dat „as yet no concrete offer for the purchase of the colony from Holland has been made by the United States"......

Het blad schijnt precies te weten wat er in

Washington gebeurt, of juister...... niet gebeurt.

Wij zijn zoo vrij te gelooven, dat de heer Macaulay een mededeeling heeft gedaan „without first assuring himself of the facts", of, in het Hollandsch, dat hij uit zijn duim gezogen heeft.

„De Surinamer" van 3 Juli, het bericht besprekende, schrijft: „Wij zijn zoo vrij zeer ernstig aan de juistheid dier mededeelingen te twijfelen, daar de Nederlandsche Regeering nog niet zoo lang geleden dergelijke geruchten ten stelligste heeft tegengesproken."

Ja, nog niet zoo lang geleden. Toch is het o.i. wenschelijk, dat de Regeering opnieuw een verklaring aflegt, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat, al ware het maar om een eind te maken aan de zenuwachtigheid, die zich zal meester maken van den „Bond van Belastingbetalers", wanneer de bewering van den heer M a c a u l a y hier algemeen bekend wordt.

In verband met het bovenstaande knippen wij uit de „N. R. Ct." van 5 Augustus, Avondblad B, het volgende bericht:

„Volgens de National News zou men aan beide zijden van den Oceaan ernstig den afstand van Britsch West-Indië aan de Vereenigde Staten overwegen, bij wijze van betaling van de Britsche oorlogsschuld. Volgens een bericht uit Washington heeft Lansing evenwel verklaard, daar niets van te hebben vernomen."

En uit het nummer van 6 Augustus, Avondblad B, het volgende:

„Een mailbericht uit Jamaica behelst, dat de openbare lichamen in West-Indië, die zich in het afgeloopen jaar hebben bezig gehouden met het vraagstuk van een West-Indische federatie, eenstemmig zijn overeengekomen, dat deze kwestie zal worden behandeld op de conferentie, die het volgend jaar onder de auspiciën van de Vereenigde Kamer van Koophandel van West-Indië te Barbados zal worden gehouden.

Op de jaarlijksche bijeenkomst van de St. Vincent Commercial and Agricultural Society hebben alle sprekers de meening uitgedrukt, dat de tijd rijp was voor een beslissende beweging in de richting van een practisch stelsel van federatie, teneinde de belangen van den West-Indischen handel te bevorderen, de belangen van deze verspreide koloniën samen te brengen, en ze te voeren tot den toestand van een gemeenebest.

* * *

Het Verslag over 1918 van *de Surinaamsche Bank* — ditmaal in ander en handiger formaat dan het gewone — bevat als altijd een schat van gegevens betreffende den economischen toestand der kolonie.

Wij lezen daarin dat de „Surinaamsche Bauxite Maatschappij", ten gevolge van de moeilijkheden, verbonden aan de voorziening in de noodige levensmiddelen en van de onmogelijkheid om de noodige scheepsruimte voor export van het gesteente te verkrijgen, de werkzaamheden, welke bij het begin van het jaar op groote schaal aangevat waren, in Mei moest stopzetten. Ongeveer de helft der werkkrachten werd ontslagen. Toch werden meer dan 10.000 tons bauxiet gewonnen en ter verscheping gereed gehouden, terwijl een aantal werkzaamheden ondernomen werden met het oog op de toekomstige exploitatie onder gunstiger voorwaarden.

In het verslag zijn opgenomen het nieuwe octrooi en de statuten der bank.

* * *

Naar *De West* verneemt, zal van gouvernementswege een commissie worden benoemd voor de voorgenomen algeheele herziening der ambtelijke traktementen.

* * *

Mooie productie. — Van de concessie Heirath werd in Juni 12.050 gram goud in de stad aangevoerd, en deze maand was de aanvoer 6944 gram.

De eerste maanden van het jaar bedroeg de productie gemiddeld ongeveer 4 K.G. per maand.

Dit placer werkt met een 15-tal onderhuurders, die ieder gewoonlijk 4 tot 6 arbeiders hebben.

(De West).

* * *

Emancipatie-dag. De West van 4 Juli meldt: In weerwil van den zwaren regen, was de volksbijeenkomst, uitgeschreven door het Comité Volksbelang, zeer druk bezocht.

Na een voorwoord van den heer L. E. Nelson, die allen in de kolonie opwekte om als broeders samen te werken aan haren opbouw, betrad de heer Th. A. C. Comvalius het podium om een lezing te houden, welke krachtig werd toegejuicht.

Spreker richtte een afzonderlijk woord tot den gouverneur, waarin hij o.m. zeide:

Het is heden juist 56 jaar geleden, dat een deputatie van vrijgemaakte negerslaven zich verdrong, om een Uwer voorgangers, als des Konings vertegenwoordiger, den dank te brengen voor de vrijheid, hun door Z. M. geschonken.

Het is thans van deze plaats, dat een afstammeling dier Negers aan U, als Drager van het hoogste Gezag in deze kolonie, namens de bevolking van Suriname, opnieuw de plechtige verzekering geeft onzer trouw en gehechtheid aan onze geëerbiedigde Koningin en het Oranjehuis.

Daarna sprak wederom de heer Nelson een opwekkend woord over de verbroedering der rassen in de kolonie.

* * *

Het Comité Volksbelang heeft — door bemiddeling van den gouverneur — een rekest, geteekend 1 Juli, gericht tot Hare Majesteit de Koningin, om kiesrechtuitbreiding.

Het verzoek luidt om het regeeringsreglement in dien zin te wijzigen, dat personen met een inkomen van af *f* 800 kiesgerechtigd worden (thans is dit *f* 1400) en dat ook het kiesrecht deelachtig worden zij die, hoewel niet het vereischte inkomen bezittend, door hun ontwikkeling daarop aanspraak mogen maken (zoogenaamde capaciteiten kiesrecht).

In het rekest wordt er aan herinnerd, dat reeds in 1907 de toenmalige gouverneur Idenburg, thans minister, beloofde stappen te zullen doen bij het opperbestuur voor invoering van capaciteiten kiesrecht.

(De West).

* * *

Suriname van 4 Juli deelt mede, dat het stoomschip *Mohegan*, dat met averij de haven was binnengeloopen en zoo goed en zoo kwaad als het ging is hersteld, vertrokken is met bijna de geheele equipage aangemonsterd uit Surinaamsche jongelui, een 38-tal. Alleen de kapitein en de 1ste machinist zijn buitenlanders.

Het blad knoopt hieraan de volgende beschouwing vast:

„Dit geval bewijst voor de zooveelste maal, dat door onze Surinaamsche jongens, waar wat pit in zit, elke gelegenheid wordt te baat genomen om het land hunner geboorte te ontvluchten, omdat dat land geen be-

hoorlijk stuk brood aan zijne eigen landskinderen kan aanbieden.

Ons is bekend, dat met een der volgende mailgelegenheden ook enkele medische studenten vertrekken naar Engeland om aldaar hunne studie voort te zetten, dat ook onderwijzers de kans afwachten om heen te gaan, dat flinke ambachtslieden eveneens zich klaar maken om Suriname den rug toe te keeren.

Is dit geen diep treurig verschijnsel? Wat moet op den duur van het land terecht komen als al het intellect wegtrekt? Wat blijft dan over?

Is dit het resultaat van de zoo hoog geroemde koloniale politiek van Nederland?"

Hiertegen zouden wij willen opmerken, dat het verschijnsel zich in alle landen in meerdere of mindere mate voordoet, al moet erkend worden, dat de invloed daarvan in een land met kleine bevolking funest kan worden.

* * *

In zijne rede bij de begrafenis van *Jhr. Mr. A. E. Elias* bracht Minister *Idenburg* in herinnering, dat de overledene geboren is in het Gouvernementshuis te Paramaribo.

Curaçao.

Indertijd is besloten de van bestuurswege beheerd wordende archieven, dagteekenende van vóór 5 Maart 1816, naar Nederland over te brengen, ter verdere bewaring in het Rijksarchief. Bij Kon. besluit van 7 Juli 1919 (St. 469) is de datum van 5 Maart 1816 in het desbetreffend K .B. van 22 December 1915 veranderd in *1 Januari 1829*.

* * *

Mr. J. A. Schagen van Leeuwen te Rhenen, oud-rechter in het Hooggerechtshof te Pretoria, is bij K. B. benoemd tot lid van het hof van justitie in de kolonie Curaçao. Invoering der nieuwe rechtsbedeeling op de Bovenwindsche eilanden allereerst mag nu aanstaande geacht worden.

* * *

In de op 5 Aug. 1919 gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders der Maatschappij tot Zoutwinning op het eiland St. Martin, te Amsterdam, werden de voorgestelde statutenwijzigingen met algemeene stemmen goedgekeurd. De heer J. G. Tielenius Kruythoff werd als commissaris herkozen, terwijl in plaats van mr. H. Waller tot commissaris benoemd werd de heer H. A. van Lockhorst, te Eindhoven.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Rijst-opkoop. Onder het hoofd „Darah boesoek berbaoe boesoek" (vuil bloed stinkt) heeft de redacteur T. D. van de *Oetoesan Hindia* het wederom over de kwestie van den padi-opkoop (zie het vorige weekoverzicht) door de Regeering, naar aanleiding van het door het *Bat. Nieuwsblad* in verband daarmede geleverde commentaar. Het artikel luidt:

„In verband met de ontevredenheid van Z. Ex. den Gouverneur-Generaal over ons beroep op de landbouwende dessabewoners, om niet licht over te gaan tot het verkoopen van hun bezit in den vorm van levensmiddelen; in verband met de zinspeling in de rede van Z. Ex. den G. G. bij de opening van de Volksraadszitting op den 20en Mei j.l., en in verband ook met de stem der slaven van het kapitaal, die het doen alsof zij de beteekenis niet vatten van ons beroep op de landbouwers als bovengenoemd, plaatsen wij ter kennisse van onze vijanden, die verklaren de Maleische taal niet machtig te zijn, of inderdaad dom zijn ten aanzien van die taal dan wel *enkel slechts* verklaren het Nederlandsch te kennen en gewend zijn te spreken, hieronder het schrijven alias de vertolking van de innerlijke gevoelens en gedachten van iemand, die uit menschelijk gevoel den weg der juistheid bewandelt. Die persoon — zegt T. D. — is het Bataviaasch Nieuwsblad van 21 Mei j.l. (waarop hij het stuk „de S. I. en de voedseldistributie" overneemt).

Tot zoover het Bat. Nblad. vervolgt de schrijver.

Aldus is het oordeel van een goed mensch over onzen oproep. Wij weten ook, dat indien onze vijanden het schrijven van dien mensch van de goede soort lezen, hun voorhoofd gefronst zal zijn, hunne oogen rood worden en hunne lippen trillen zullen van woede, maar dat zij later bleek zullen worden. En waarom? Door de slechtheid van hun hart, waarop door een goed mensch is gewezen.

Eerst hebben we uiteengezet, dat die leden slechts deden, alsof zij de bedoeling van onzen oproep, welke hun in werkelijkheid duidelijk was, niet begrepen. Zij deden het met de bedoeling Z. Ex. den G. G. op te stoken, opdat Z. Ex. ontevreden zou zijn over onzen oproep.

En zij hebben ook succes gehad, zóó, dat Z. Ex. niet alleen een rondschrijven heeft gezonden aan alle residenten om ons en het landbouwersvolk in de dessa te verdrukken, opdat zij gedwongen worden hun padi aan het land te verkoopen, — maar ook in den Volksraad de kwestie wederom ter sprake gebracht.

Thans vraagt men: wie moet de verantwoordelijkheid dragen van die fout? 't Is nog een geluk, dat die fout nog niet of geen gevaar met zich heeft gebracht. Gesteld eens, dat de fout, die voortkwam uit die slechte daad, een groot gevaar met zich brengt, wie zou dan gestraft moeten worden?

Wij begrijpen ook, dat een daad als bovengenoemd, strookt met de oude wijze van besturen, d.i. die welke „Lagoe-Koeasa" alias „Machtspolitiek" of Machtsgezag" wordt geheeten.

Die „oude wijze" was goed voor vroegere tijden, maar de moderne tijd eischt de toepassing van de „Nieuwe richting". Het volk van vroegere tijden kon zich onderwerpen aan de „Lagoe Koeasa", omdat het in zijn hart vol vrees, uit domheid, was. Maar thans zijn dergelijke gevoelens geheel en al verdwenen, zullen ze geheel omkeeren.

Dit wordt gezegd: De wereld is omgedraaid.

En daarom moet, voor het huidige bestuur, een moderne regeeringsrichting worden gevolgd, d.i. de „Lagoe-benar" alias „Lagoe adil", ook genoemd de „Rechtspolitiek" of het „Rechtsgezag".

Hetzelfde nummer van bovengenoemd blad bevat een schrijven uit Garoet, waarin door 16 personen uit Bodjong Salam, wordt geklaagd over gedwongen verkoop van *padi*. Na harden, moeitevollen arbeid, zeggen zij, hadden zij juist genoeg padi uit hun stukje grond gehaald, om er tot den volgenden oogsttijd van te kunnen toekomen voor eigen consumptie. En plots kwam het dessahoofd, om hen te dwingen hun padi te verkoopen, naar hij zeide op last van den Lande. Maar die lieden hadden geweigerd aan den last te voldoen, omdat: eerstens, wanneer zij die padi verkochten, zij niet wisten hoe aan voedsel te komen. Indien alle padi door de Regeering werd opgekocht (onder dwang), wat zouden de dessa-menschen dan moeten eten? Gesteld, dat zij het voor de verkochte padi ontvangen geld gebruikten om djagoeng- of katela voedsel te koopen, om welke reden moeten zij gedwongen worden, om djagoeng en katela te eten, waar zij rijst bezaten? Als er tenminste dja-

goeng en katela te krijgen ware, zou het niet zoo erg zijn, maar indien niet, wie zal het verstrekken, en op wie zal de schuld geworpen worden? natuurlijk op hen zelf.

Tweedens — vervolgen de schrijvers — indachtig aan het beroep van den heer Tirtodanoedjo in de O. H., wordt ons dessamenschen ten sterkste afgeraden, alles wat wij in den vorm van levensmiddelen bezitten te verkoopen. Wel mag verkocht worden, het meerdere van wat naar berekening noodig is voor de consumptie van elk gezin tot aan den volgenden oogst. En omdat naar onze berekening dat bezit aan levensmiddelen niet meer bedraagt dan wat voor ons en ons gezin noodig is, blijven wij weigeren onze padi aan het dessahoofd te verkoopen.

De redacteur T. D. voegt er aan toe, dat naar recht en billijkheid die 16 menschen niet slecht gehandeld hebben. Wat betreft de ontevredenheid van Z. Ex. den G. G. over den oproep van Tirtadanoedjo, die berust enkel op een vergissing.

Wie heeft die vergissing gemaakt?

Die dat gedaan hebben zijn de vele *duivels* die rechts en links van Z. Ex. staan en er voortdurend op uit zijn, ons in het verderf te storten, zegt T. D.

S. I. en Kloetramp. In verband met de Kloetramp — alzoo de *Oetoesan Hindia* — schreef de hoofdredacteur, Ed. v. G. in de *Nieuwe Soer. Courant* van 24 Mei j.l. in het ,,Weekoverzicht'', dat hij ,,nog niets gehoord (had), dat de vooruitstrevende S. I.-mannen reeds comités gevormd hebben'', enz. en dat een hooggeplaatst Inlandsch ambtenaar, op een desbetreffende vraag antwoordde, dat in de Maleische couranten ,,natuurlijk niet'' was begonnen met het plaatsen van oproepingen tot steunverleening en aansluiting.

Dit stuk heeft dermate ergernis verwekt bij zekeren O. H. schrijver, die zich ,,Boekan Kaum S. I. tetapi Kaum Dipo'' (geen S. I.'er, maar een Dipoër) noemt, dat hij het Europeesche blad noemt ,,een luid blaffende hond''. Hij karakteriseert het schrijven van de Nieuwe Soer. Courant als volgt: Eerst blafte zij (de N. S. Ct.), dat de ongelukkige slachtoffers door een ieder zonder uitzondering dienen te worden geholpen, maar vergat daarna niet hèt Europeesche ras in de hoogte te steken. Of deze verheerlijking juist is of niet, gaat schrijver niet aan, evenmin als het hem wat schelen kan, of het geflikflooi (gelik) van de Chineezen door de N. S. Ct., dat vervolgens aan de beurt kwam, goede vruchten zal dragen of niet.

Maar toen — zegt schrijver — blafte die Hond weer, en met geen goede bedoelingen aan het adres van de Inlanders. En hier komt de ,,niet S. I.'er, maar Dipoër'' tegen op. ,,Hond!'' roept hij uit, ,,wij weten wel, dat jij (loe) iets bent met een staart, een viezigheid, iets dat haram is. Wij weten, dat je steeds er op uit bent ons kwaad te doen. En wie jou gelooft, is zelf een even slecht ding.'' Op denzelfden toon vraagt schrijver, wat het de N. S. Ct. toch schelen kan, of Tjokroaminoto en Abdoelmoeis al dan niet naar de plaats van de ramp zijn vertrokken, of de S. I. al dan niet een oproep gedaan heeft tot steunverleening en reeds een Comité daarvoor heeft opgericht?

De ,,Hond'' heeft het niet noodig, heeft geen recht, den naam der S. I. uit te spreken en aldus te bezoedelen, daar de S. I. niet zijns gelijke, niet van zijn ras, geen vriend van hem is.

De hooggeplaatste Inlandsche ambtenaar, die zich aldus zou hebben uitgelaten over de Inlandsche bladen, wordt door schrijver blind en doof genoemd, een ambtenaar, die duizendmaal verderfelijk is.

Schrijver erkent, dat zijn artikel vol grove woorden is, maar dit komt, omdat ze gericht zijn tegen een grof ding. ,,Jij'' — zegt schrijver tot de N. S. Ct. — ,,hebt dat grofheidzaad gezaaid, en het is welig opgeschoten voor die 't gezaaid heeft. Niet alleen dat, maar ook haat heb *jij* gezaaid, om spoedig een *bloedbad* te doen opkomen tusschen ons Inlanders en jou rasgenooten. Als jij werkelijk met opzet aldus gedaan hebt, zal die daad van jou spoedig genoeg vruchten dragen. Dit kun je ter harte nemen.''

Omtrent de Kloetramp zegt men, dat de grootte van het aantal slachtoffers voor een deel ook moet worden geweten aan door menschen begane fouten. En die schuld wordt ook het bestuur aangewreven, omdat er niet voldoende acht is gegeven op het feit, dat de Kloet-erupties jaarlijks terugkomen, en op de voorteekenen, welke zich korten tijd voor de laatste uitbarsting hebben geopenbaard. De assitent-resident van Blitar zou om die redenen telegrafisch overgeplaatst zijn.

Deze mededeelingen, overgenomen uit *Oetoesan Hindia* en *Soer. Handelsblad*, geven H. A. S. in de *Neratja* aanleiding tot een wijsgeerig-godsdienstige bespiegeling over het nut der (van God gegeven) rampen.

Wanneer God zijn besluit uitvoeren wil, zwijgen alle menschelijke berekeningen. Het bericht trof ons als de stem van een geweldigen donderslag. Maar het kwam niet bij helderen hemel, niet onverwachts, want vijf jaren reeds wordt de wereld in onrust gebracht: menschen dooden elkaar met oorlogstuig, dat zoo volmaakt mogelijk zich leent tot het vernielen van bezit en leven, te land en ter zee. In Zuid-Afrika kwamen duizenden menschen om door groote overstroomingen, zoo ook in China; een groot deel van San Francisco werd door brand verwoest; de influenza-epidemie nam millioenen menschenlevens weg en hongersnood bedreigt verschillende landen.

Schrijver vraagt, of dit alles niet tot nadenken brengt. De wereld heeft zich vele eeuwen lang kunnen ontwikkelen, vooral de Westersche wereld. Maar de hongerige heeft niemand, die hem een hapje rijst schenkt, noch vindt de naakte iemand, die hem kleedt. En de menschen, die rijk zijn en machtig, antwoorden steeds met het bekende: ,,Ben ik mijns broeders hoeder?''

In dien geest voortgaande, besluit H. A. S., dat de Heer niet vergeefs de wereld gegeeseld heeft, want telkens zijn de menschen daardoor een stap verder gegaan op den goeden weg. Vroeger waren de eerste gevoelens na een groote ramp die van vrees en door deze vrees bevangen gingen zij, die hun heele leven gezondigd hadden, goede werken verrichten, in de

hoop hun eigen ziel te redden. Thans is 't anders. Den dag, nadat wij in deze courant de nieuwe rubriek: „De Kloetramp" openden, kwam er een nieuwe: „Kloetgiften". Men was wel ook geschrokken, maar het gevoel, dat daaruit voortsproot, was geen vrees of huivering, maar medelijden en liefdadigheid.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Een Prinsessebond. De *Pewarta Soerabaja* verneemt uit de *Kemandang Djawi*, dat te Solo onder de prinsessen een beweging is ontstaan, om een bond op te richten ten behoeve van prinsessen en andere vrouwen. Het doel daarvan is dan: ten eerste, dat de prinsessen en andere vrouwen hard zullen gaan werken voor gezin en huishouding; ten tweede, dat zij zullen leeren de kinderen op te voeden en de taak harer echtgenooten te verlichten; ten derde, dat zij niet zullen trouwen met mannen, die reeds een echtgenoote hebben; ten vierde, dat zij elkander zullen bijstaan, wanneer zij getrouwd zijnde, door hare echtgenooten slecht of onrechtvaardig behandeld worden.

Men zegt, dat de oprichting van dezen bond aanstaande is en het voorloopig bestuur zal bestaan uit Poetri bendoro raden ajoe adipati Djajanegara, presidente, raden ajoe Siti Soendari, eerste secretaresse, raden ajoe Harlinah, tweede secretaresse.

De andere leden van het bestuur zijn nog niet bekend.

De Bond zal den naam dragen van „Prinsessen Bond."

„Gedwongen huwelijk." Onder dezen titel geeft *Abas Soetan Pamoentjak* in de *Sinar Sumatra* een artikel, waarin hij krachtig opkomt tegen de gewoonte van de Minangkabausche ouders om hun kinderen een man of vrouw op te dwingen. De jongelui hebben er niets in te vertellen, de familieraad beslist en het kind heeft te gehoorzamen. Het gevolg is dikwijls fataal. Hoe vaak gebeurt het niet, dat men zijn dochter een ouden maar misschien welgestelden man opdringt, maar van wien het meisje niet wil weten, zoodat er eigenlijk niet van huwelijk in den rechten zin van het woord gesproken kan worden. Men zal evenwel niet zijn zoon een oudere vrouw opdringen, waarom dan wel de dochter een ouderen man, dien men soms voor haar vader houdt? Het gevolg zal zijn, dat de vrouw zelfmoord pleegt of den breeden weg opgaat. En even erg is het als men een ontwikkeld meisje 'n onontwikkelden man wil opdringen of zijn dochter, die Hollandsch verstaat, een man, die het niet kent. Het is zeker, dat zij weigeren zal en kan men dan zulk een meisje maar dwingen? Men kan honderd stuks vee in bedwang houden, zegt het spreekwoord, maar niet een mensch. En mag de kadi wel een huwelijk sluiten, als één der partijen niet wil?

Schrijver belooft nog meer te zullen bijdragen.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Die Deutsche Kolonialgesellschaft blijft bestaan.

Bij de ontvangst van de Deutsche Kolonialzeitung van 20 Juli vroegen wij ons af of zij ons iets zou berichten omtrent de toekomst van het D. Kolonial-Gesellschaft, waarvan zij 't orgaan is. Een speciale mededeeling geeft noch 't bestuur der vereeniging, noch de redactie van 't tijdschrift, maar in de rubriek „Aus den Abteilungen" komen mededeelingen voor, die omtrent de heerschende opvatting geen twijfel over laten.

Nadat zekerheid was verkregen dat D. zijne koloniën als verloren moet beschouwen, ontving 't bestuur van verschillende afdeelingen een aansporing om de vereeniging te doen voortbestaan. Dit werd bijzonder warm bepleit door de afd. Bonn-Godesberg, die van oordeel is dat de beslissing van de vredesconferentie uitgangspunt moet worden tot een verdubbelde werkzaamheid. Het begrip der materieele noodzakelijkheid van een koloniaal bezit en de erkenning van de ideëele beteekenis ervan kan slechts versterkt zijn door 't gevoel van onrecht dat D. heeft bij hetgeen het als een koloniënroof beschouwt. Van meerdere zijden werd de verwachting uitgesproken van nu juist de koloniale vereeniging tot een werkelijke volksvereeniging te kunnen opbouwen. Hun, die de revanche-gedachte voor goed zouden willen verbannen zien, zal 't niet aangenaam aan doen te vernemen, dat de afdeeling Essen verzekert hoe tot diep in de arbeiderskringen 't bewustzijn levendig is, dat het terug verlangen van de koloniën een eerezaak en levensvraag is voor de wedergeboorte van de D. welvaart. De kolonie-gedachte moet in toenemende mate gemeengoed van 't D. volk worden. Essen wist voor de Kolonialkriegerspende 56.363 M. bijeen te brengen. Men geeft daar dus niet alleen „woorden" ten beste.

Er is intusschen in D. alweer veel gebeurd, niet 't minst in de groote nijverheidscentra, wij blijven dus weer verlangend uitzien naar 't volgend nummer van de D. K. Zeitung.

Ter gelegenheid van de E. L. T. A.

Door de behoefte, die, in de Europ. landen bestaat aan veel dat in de overzeesche gebieden moet worden aangevoerd, en het gemis van voldoende laadruimte om de aanwezige en verkrijgbare voorraden over te brengen, verdient de vraag alle aandacht in hoever transporten door de lucht in 't ontbrekende zullen kunnen voorzien. Afstanden vormen ternauwernood een beletsel meer; elke week brengt hiervoor nieuwe aanwijzingen.

Voor den doorsnee Nederlander zijn het vliegtuig en de bestuurbare luchtballon belangwekkend als sportpraestatie, als oorlogswerktuig, als nieuwe noot ook in de rubriek „ongelukken", maar als transportmiddel wordt er nog weinig beteekenis aan gehecht. In Engeland wordt intusschen een luchtvloot vervaardigd, waarvan de tochten over den Atlantischen Oceaan en in verschillende richtingen de algemeen bekend wordende verrichtingen zijn, maar die een bedoeling heeft van veel ruimere strekking.

Voor den dienst der Nederl. luchtschepen van kleine en groote afmetingen is ook een nuttige werkkring te vinden door zijn aandacht in sterke mate op de koloniën te richten. In Indië zijn plannen voor een verbinding van moederland en kolonie reeds tot vrij verre kans van verwezenlijking gebracht.

Wij verwachten in den eersten tijd niet dat groote lasten over Europa en Azië heen naar den Archipel zullen worden vervoerd. Maar toch heeft een vliegtuig zich al tot 5000 M. verheven, beladen met 25 passagiers, dat is geen kleinigheid, een auto-vrachtwagen vervoert niet meer. De bestuurbare ballon zal zeker met kleine scheepsladingen kunnen wedijveren.

Dit alles is nog slechts een begin. Wij verwachten echter, in snelle ontwikkeling heel veel van de verbinding van Nederland met zijn koloniën door de lucht. De constructie van de werktuigen is nog duur, maar de keuze van een weg door de lucht kost zeker minder dan een over land, en de route over zee vraagt doorgaans dure omwegen, de besparing aan tijd en personeel is aanzienlijk. De route Engeland—Britsch-Indië is reeds afgelegd per vliegtuig, 't luchtschip R. 34 is gereed om die reis eerstdaags ook te volbrengen; de tocht Engeland—Australië ligt in 't voornemen. De vlucht Nederland—Java ligt binnen de uitersten van dezen tocht.

Zou Nederland van de E. L. T. A. uit weer baanbreker kunnen zijn voor den nieuwen weg naar Oost-Indië? Men late de eer niet aan een vreemdeling! Wie dit onderneemt, zal een handelsvloot zien volgen, evenals gebroeders Houtman dit mochten bewerken voor den door hen aangegeven weg over de zeeën.

Rassen botsingen.

De uitingen van de rassentegenstellingen vormen in het groote volkerengewoel, dat de nagolving is van den nog niet ten volle uitgewoeden wereldstorm, een zoo algemeen en zoo diep doorwerkend verschijnsel, dat wij meenen er nogmaals opletttendheid voor te moeten vragen. De Amerikaan ziet in 't genoegen, dat de Spanjaard behoudt voor de stierengevechten een aanwijzing van achterlijkheid in zedenbeschaving en hij is geneigd er een overblijfsel en een afleiding in te zien van de verfijnde inquisitielust, die eenmaal kenschetsend was voor het Spaansche karakter. Maar als een neger gelyncht zal worden, omdat hij zich aan een blanke vrouw vergrepen heeft, als 't schouwspel hiervan aangekondigd is en de politie, door onwil of onmacht, daar niet tegen

optreedt, als dan drommen uit de omliggende gemeenten naar de plek komen waar 't gruweltooneel zal worden afgespeeld, dan bedenkt de Amerikaan niet hoeveel hij verder gaat, hoeveel hij lager staat dan het publiek dat den toreador toejuicht. Er zijn honderd redenen en duizend gebeurtenissen waardoor de rassentegenstelling tusschen blank en zwart in Amerika een vijandelijke blijft, die beiderzijds helaas, deels bewust, deels onbewust, levendig wordt gehouden.

In een ietwat gewijzigde schakeering komt 't zelfde verschijnsel elders voor waar twee rassen samen leven en werken zonder tot algemeene vermenging te komen, wij hebben daar bij vorige gelegenheden over gesproken; in mindere mate ziet men het waar een blanke bevolking tijdelijke kolonisten geeft, sterk komt 't tot uiting waar blank en gekleurd ras zich blijvend naast en bij elkander willen vestigen.

Niet alleen tusschen rassen, die in kleur verschillen, ook daar waar rassen, welke in ander opzicht sterk van elkander afwijkende typeering hebben, van aard, karakter of godsdienst, blijft een inwendige animositeit voortleven, welke bij elke aanleiding tot uiting, en niet zelden tot botsing komt. 't Is goed dit indachtig te blijven waar gebeurtenissen te beoordeelen zijn, zooals wij er tegenwoordig schier dagelijks vernemen, 't is goed dit te doen vooreerst omdat 't verschijnsel blijkbaar aan 't menschelijke eigen is, vervolgens omdat daardoor vaak 't schijnbaar onbegrijpelijke begrijpelijk wordt.

Als de Duitsche delegatie onder Brockdorff Rantzau na de vredesvoorwaarden in Versailles in ontvangst genomen te hebben, uitgejouwd en zelfs gemolesteerd wordt, is iedereen verontwaardigd. De Fransche regeering deelt hierin zóó dat de prefect van het Seine- en Oise-departement wegens onvoldoende voorzorgsmaatregelen wordt afgezet. Maar in zijn hart is de Gallier toch er over ontstemd dat een Franschman in 't ongelijk is gesteld tegenover een Germaan. Een onderzoek wijst uit dat de Duitschers, die zich overigens te Versailles zoo puntelijk correct gedragen hebben, door „ongepaste gebaren" een protest van de volksmenigte „uitgelokt" hebben, en nu vindt men dat ze slechts verdiend loon hebben gekregen. De prefect Chaleil is hersteld. Het Gallische ras had zich geuit tegenover het Germaansche; de uitspraak moest een vrijspraak zijn.

Na de val van de regeering van Bela Kun gingen persstemmen op voor een jodenpogrom in Boedapest. De joden hadden in 't groot en in 't algemeen niet anders gedaan dan de andere ingezetenen. Maar onder de voormannen der Bolsjewikische regeering waren eenige joden geweest. Door de rassenhaat was 't velen reeds hinderlijk geweest hen een eerste viool te zien spelen en zich door hen gebaasd te zien, nu, na den grooten druk, ontspanning en reactie moesten komen, nu naar offers, naar een afleiding voor de heerschende ellende werd gezocht, deed 't gift van de rassenhaat zich gelden.

Dit moet men ook in aanmerking nemen bij de beoordeeling van hetgeen ons wordt medegedeeld over pogroms in Oekraine en in Polen. Er bestaat doorloopende wrijving tuschen de daar samengekomen rassen onderling. De volkeren, die er zich als inheemsch beschouwen ,houden onderling al niet van elkander. De Russen, de Duitschers, de Hongaren, die erbij gekomen zijn, staan ook weer tegenover elkander en tevens tegenover de oorspronkelijke bevolking. Tusschen deze allen door, leven de joden, als ingezetenen tegenover den vreemdeling, als vreemdelingen tegenover den ingezetene.

Heeft er een incident plaats, dan komt 't allicht tot een uitbarsting van de rassentegenstelling. Volgens de Nederlandsche correspondenten, die in den laatsten tijd persoonlijk naar pogrom zijn gaan zoeken, is het gemelde daarover zeer overdreven geweest. Ook die overdrijving is weer een uiting van de behoefte om rassentaal te spreken. Wat gebeurt wordt vergroot en schel gekleurd overgebracht.

Niet alleen staan de mededingers in geheel 't land, en bij elke grens vooral, tartend tegenover elkaar, maar doordien zij elk in eigen volkskring de Israëlieten (die in deze landen geenszins met de bevolking vereenzelvigd werden zooals in Nederland) als vreemden beschouwen, worden dezen steeds wantrouwend bejegend. Wat enkelen deen, geeft aanleiding dit wantrouwen generaliseerend te versterken. Zoo vindt in Oekraine en in Polen 't Bolsjewisme ook aanhangers en voormannen onder de joden en ijvert daar een deel der Israëlitische pers tegen het aan 't bestuur zijnde republikeinsche bewind. De rassen-animositeit staat op post om die gevoelens in botsingen om te zetten, die dan weer in ruimen kring zullen doorwerken.

Aan wien dan de schuld, waar is de grens tusschen schuld en onschuld? Wie zijn daarover dan de rechters?!

In de landen van 't Verre Oosten speelt eenzelfde verschijnsel zich af, waar de Chineezen tusschen de bevolking inwonen. En in China zelf is, evenals in Korea weer rassen-vijandschap onderling en ten opzichte der Japanners een plaag van den dag.

De oplossing? Wie geeft ze? Werp een steen in 't water en de rassenhaat zet de golfjes op tot een vloedgolf!

Konden de rassen van elkander afgezonderd worden in eigen landen, konden deze dan door Chineesche muren van elkander gescheiden worden gehouden, dan — dan zouden binnen elk vak de godsdiensttegenstelling, de klassentegenstelling en de revolutiegeest de rasgenooten toch tegen elkander opzetten! Al eten de menschen elkander niet meer op, toch schijnt 't dat broederzin in hunne samenleving evenmin mogelijk is als in 't dierenrijk waarin 't evenwicht alleen behouden kan blijven door 't onderling opeten en bestrijden van de verschillende soorten en veelal zelfs van de gelijke soorten onderling. De woordvoerders der godsdiensten en partijen, die den broedermin prediken, zijn zelf predikers van godsdienst-tegenstelling en partijtegenstelling. De revolutie, die gelijkheid wil, drijft de ongelijkheid ten spits! De vredebond hoopt allen aan den oorlog te onttrekken; hopen, streven, hopen, laat ons dit ten minste niet los laten. Menscheneten en slavernij geven als verdwenen uitingen van broederhaat recht om te blijven hopen.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Koloniaal Tijdschrift.

De Aug.-afl. opent met een uitgebreid artikel van „Caraïb", getiteld „De heer van Kol en „Home Rule" voor Suriname", welk artikel een zakelijke (nu en dan persoonlijke) critiek inhoudt op de beschouwingen van den heer van Kol in de eerste afl. van de(n) „West-Indische(n) Gids", waarin deze een pleidooi hield voor de toekenning van grootere bestuursbevoegdheid aan de Koloniale Staten van de kolonie Suriname. — De heer H. W. Stap besluit zijn opstel over eene regeling betreffende het uitleenen van gelden voor landbouw- en andere doeleinden aan de Inlandsche bevolking door een plaatselijk fonds (districtskas) en het Gouvernement. — Het volgend artikel van den heer Gonggrijp Sr. is getiteld „Djaman Toean Kinder", waarin schr. verhaalt van de wijze waarop indertijd de ass.-resident Kinder de Kamerijk het bestuur voerde en misstanden deed verdwijnen in de afdeeling Soemedang. Schr. zegt dat 30 jaar na zijn bestuur deze schijnbaar wreede man nog in gezegend aandenken bij de bevolking van de Oost-Preanger was, want aan hem had men orde, rust en daardoor welvaart te danken. De lezing van dit artikel zal overigens wellicht menig „huilerig ethicus" (woorden van den heer Gonggrijp) kippevel doen krijgen. — De heer F. A. C. Halkema geeft het eerste gedeelte eener beschouwing over „Het schoone eiland in het verre Oosten", waarmede Japan wordt aangeduid. — Verder bevat deze afl. van het Kol. Tijdschr. de vaste rubrieken: Vreemde Koloniën, door Prof. D. G. Stibbe. — Kroniek, door Tertius (Indische politiek). — Koloniale literatuur, door G. d. l. V. — Persoverzicht (A. Inlandsche pers, B. Chineesche pers), door C. v. d. V. — Bibliographie, door C. v. d. V.

Eigen Haard.

In het Nr. van 9 Aug. een korte, geïllustreerde be-

schrijving, door N., van het Serajoe-dal op Java. Als schr. de grootsche natuurtafereelen, welke deze streek biedt, heeft geschilderd, besluit hij: Maar een droom van schoonheid is het, als de rust van den avond over het dal is neergedaald en de maan met zachten glans een zilveren licht werpt over de rivier. Dan ligt een zilverwitte sluier over het dal uitgespreid, dan staan de palmen als gegoten uit metaal zoo stil, doodstil langs de oevers van de Serajoe en dan ruischt de rivier zoo zachtkens haar lied van den manenacht en de tropenweelde. En soms klinken gouden gamelantonen uit de dessa's langs hare oevers, zich vereenigend met de zilveren pracht van den manenacht tot een harmonisch geheel van rust en vrede.

Weekblad voor Indië.

De nos. 11 en 12 bevatten het vervolg van „Ons wondere Tropenland", door v. d. W., waarin verteld en afgebeeld wordt het vele moois, hetwelk de Minahassa te zien geeft. — Verder in eerstgenoemd Nr. o.m. nog een artikel over den Ned. Ind. Politiek-Economischen Bond (opgericht den 22 Jan. te Bandoeng), en in No. 12 het portret (met bijschrift) van Malang's eersten burgemeester, den heer H. I. Bussemaker, thans controleur B. B. aldaar.

De Taak.

In het Nr. van 14 Juni bespreekt de hr. D. M. G. Koch „Indië's economische beteekenis voor Nederland". Aan de hand van cijfermateriaal concludeert schr., dat Indië als afzetgebied voor de industrie van het moederland geringe beteekenis heeft, terwijl de cijfers er niet op wijzen, dat deze beteekenis toeneemt; veeleer op het tegendeel.

Het Nr. van 21 Juni bevat o.m. een hoofdartikel van Ph. M. over „de sociaal-democraten in Indië", waarin hij de poging van de Indische S. D. A. P. bespreekt om tot een landelijke organisatie te komen. Schr. verwacht weinig van de Westersche sociaal-democratie voor de Oostersche volken — op dit moment althans — maar eindigt toch met een woord van waardeering.

Dr. Mas Soewarno.

De Reflector van 21 Juni geeft het portret van Dr. Mas Soewarno met een bijschrift, waaraan het volgende is ontleend. Door de Indische Regeering werd aan Dr. S. opgedragen een onderzoek in te stellen naar het voorkomen van oogziekten in Oost-Java. Hij promoveerde den 7en Febr. j.l. te Amsterdam tot doctor in de geneeskunde op een proefschrift, getiteld: Over eenige vormen van irisdepigmentatie" en maakte een speciale studie van „trachoom", welke ziekte in sommige streken van Indië een ware volksplaag is. Dr. S. trad in Nederland in 't huwelijk met Mej. Dr. J. C. van der Kaaden, die aan de Amsterdamsche Universiteit haar doctoraal haalde en zich op de standplaats van haar man (Soerabaja) gevestigd heeft als specialiteit in huid- en geslachtsziekten voor vrouwen en kinderen. De redactie van de Reflector spreekt de hoop uit dat het geleerde echtpaar (onlangs in Indië per ss. „Sindoro" gearriveerd) nog lange jaren met succes werkzaam zal zijn in het belang van de Indische bevolking, die dergelijke „nationale" krachten zoo uitstekend kan gebruiken.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 32: Een toekomstige concurrent voor jute, door ir. H. A. J. Hietink (bespreking van G. F. J. Bley: Crotalaria usaramoensis als vezelplant). — Ziekten van cultuurplanten op de Philippijnen, door Prof. Dr. J. Westerdijk. — Koloniale Raad van Curaçao. — De Proefstationsvergadering te Medan. — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken, benevens een van het Kol. Instituut (afd. Handelsmuseum) uitgaande opgave van recente literatuur over verschillende cultures.

IJzererts in Suriname.

No. 647 van „Handelsberichten" meldt: De mijningenieur E. A. Douglas heeft op een prospectietocht naar bauxiet-vindplaatsen in het Nassaugebergte (Boven-Marowijne) eene belangrijke hoeveelheid ijzererts aangetroffen. In verband met de scheikundige samenstelling van dat erts is het wenschelijk gebleken een nader onderzoek in te stellen naar het voorkomen en de mogelijkheid van exploitatie van ijzererts in Suriname. Er wordt thans overwogen een mijn-ingenieur met opsporingservaring voor dat doel uit te zenden.

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw.

De Aug.-afl. bevat als eerste bijdrage een mooi geillustreerd artikel van den hr. J. G. Sinia „Een en ander over Soppeng", een landschap in het zuidwestelijk deel van Celebes. — Ir. Noto Diningrat schrijft over „grondslagen voor de bouwkunst op Java" (met ill.) — De moderne ambtenaarswoning in Ned.-Indië wordt beschreven en afgebeeld door den hr. Ed. Cuypers. — Verder vindt men in deze afl. nog een bespreking, door K. W. L. B., van Schröder's Nias, benevens een ingezonden stukje van den heer H. F. Tillema, naar aanleiding van het in een vorige afl. verschenen artikel over de Semarangsche tentoonstelling in 1914, door ir. Maclaine Pont.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 19: Karaïben, door d. J. (vervolg). — Tahiti en Rarotonga, door O. G. Thoden van Velzen. — Een Indo, door T. Brondgeest Sr. (Slot). — Een merkwaardige plaat vindt men voorts op blz. 316 met het onderschrift: De tempelruïnes van Tjandi Sewoe (Vorstenlanden) in het begin der negentiende eeuw. Naar eene gelijktijdige schilderij van Payen. Jammer genoeg wordt die plaat in den tekst niet nader toegelicht.

De Beweging.

Het Indische tijdschr. De Beweging, orgaan van de Vereeniging „Insulinde", bevat in zijn Nrs. van 17, 18 en 19 Juni eene beschouwing van Mr. L. J. P. J. Jeekel over „De grondrechten van den Indiër nu, en hoe zij behoorden te zijn." — In Nos. 17 en 19 een artikel van G. de Raad: Het rascriterium in het koloniaal onderwijssysteem en de mogelijkheid van zijn wegruiming. Verder schrijft in Nos. 18 en 19 Dr. Douwes Dekker over „Economische ontwikkeling of Nationale bevrijding."

Uit verschillende bibliographieën, enz.

Batavia 1619—30 Mei—1919, door Dr. N. Japikse (Elsevier's Maandschrift. Juli 1919).

Siet wat een goede couragie vermach, door Th. van Lelyveld (De Loods, No. 14). — Het Diëng-plateau en zijn monumenten, door Th. van Lelyveld (Id. No. 15). — De onvergeeflijke nalatigheid van het Hollandsch bestuur, door Th. van Lelyveld (Id. No. 16). — De Indische kunstnijverheid, door Th. van Lelyveld (Id. No. 19).

Verslag van de water- en slibonderzoekingen van verschillende rivieren op Java, door Dr. L. G. den Berger en F. W. Weber. (Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw. No. 1).

De uitbarsting van den Kloet, door Oud-Blitariaan. (Op de Hoogte, Juli 1919).

Economisch overzicht van Suriname, door B. (Economisch Weekblad, 15 Juli 1919).

Nog steeds de particuliere landerijen. (Het vrije Woord. 1919 No. 34).

Bijdrage tot de kennis der Indische grasoliën. Aca-

demisch proefschrift van J. J. Hofman. (Leiden, E. IJdo).

Mededeelingen van het kantoor voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen, bewerkt door de afdeeling Financieele Aangelegenheden. Begrootingen van de zelfbesturende landschappen in de Buitengewesten over het jaar 1918. (Deel I en II. 1919).

Verordeningen en bepalingen betrekking hebbende op de scheepvaart in Ned.-Oost-Indië, verzameld en toegelicht door B. Kamp. (Uitgegeven door de zorg van het Marine-Departement. 1919).

Opium aanvoer-ordonnantie met Toelichting (Staatsbladen 1918 No. 34 en 1919 No. 3). (Weltevreden, F. B. Smits).

Mededeelingen omtrent enkele onderwerpen van algemeen belang (afgesloten 1 Januari 1919). (Batavia, Landsdrukkerij).

Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia. Jaarverslag over 1918. (Batavia, Landsdrukkerij).

De Surinaamsche Bank 1918. Verslag uitgebracht in de Algem. Vergadering op 1 Augustus 1919. (Amsterdam, C. A. Spin en Zoon).

Mededeelingen.

Van het Ministerie van Koloniën:

Hoofd van den Werktuigkundigen Dienst bij de Bankatinwinning in Nederl.-Indië.

Bij den dienst der Bankatinwinning in Nederlandsch-Indië, kan geplaatst worden een gediplomeerd werktuigkundig ingenieur, met rijpe ervaring, bestemd om onder de bevelen van het Hoofd van dien dienst aanvankelijk te worden belast met de leiding van het bedrijf der groote werkplaatsen en het toezicht op het onderhoud der machines der verschillende groote mijnen en om later te worden benoemd tot Hoofd van den werktuigkundigen dienst bij de Bankatinwining, omvattende het algemeen beheer van het machinaal bedrijf, van de kleine werkplaatsen, de bestelling van bedrijfsbenoodigdheden enz.

Bezoldiging *f* 800—*f* 1200 's maands, naar gelang van kennis en ervaring; uitrustingkosten *f* 1500, vrije overtocht 1ste klasse c.q. ook voor het wettig gezin; voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag der inscheping, *f* 250.— 's maands. De titel van Hoofdingenieur wordt verworven wanneer de bezoldiging *f* 1000.— 's maands bedraagt.

Verdere inlichtingen en bijzonderheden zijn vermeld in de oproeping in de „Nederlandsche Staatscourant" van 7 Februari j.l. No. 32, waarvan kosteloos afdrukken zijn te bekomen bij de 9e Afdeeling van voormeld Departement.

Van het Informatie-bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie.

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

4 leeraren in de plant- en dierkunde.
13 leeraren in de Nederlandsche taal.
2 leeraren in de aardrijkskunde.
4 leeraren in het Duitsch.
3 leeraren in het Fransch.
2 leeraren in het Engelsch.
8 leeraren in de wis- en natuurkunde.
5 leeraren in het teekenen.
1 leeraar in de geschiedenis.
2 leeraren in de Staatswetenschappen.

Leerares in de verloskunde en leeraar in de inwendige geneeskunde aan de Ned.-Indische artsenschool te Soerabaja.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsnijkundigen dienst en ervaren, gedemobiliseerde veeartsen.

Ingenieur voor de Landsgebouwen (Bouwkundig ingenieur).

Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:

Civiel-ingenieur. Tijdelijk ingenieur voor de bevloeiing van gronden op de buitenbezittingen (civiel-ingenieur). Opzichter. Tijdelijk opzichter voor de landsgebouwen.

Opzichter bij den dienst van het mijnwezen.
Opziener bij den dienst der Ombilinmijnen.
Onderopziener bij de Poeloe-Laoetmijnen.
Adjunct-landmeter bij het kadaster.
Ingenieur bij het mijnwezen.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:

Civiel-ingenieur. Werktuigkundig ingenieur. Ingenieur voor het signaalwezen.

Adspirant-ingenieur bij den dienst van het stoomwezen (jong werktuigkundig ingenieur).

Scheepbouwkundig ingenieur voor het marine-etablissement te Soerabaja.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:

Adspirant-ingenieur. Electro-technisch ambtenaar 1e kl. Electro-technisch ambtenaar 2e kl. Adsp.-electrotechnisch ambtenaar. Telefoonopzichter 1ste klasse. Radiotelegrafist 2de klasse. Commies.

Onderwijzer bij het openbaar Europeesch lager onderwijs.

Opzichter bij de bevloeiingswerken ten behoeve van den landbouw.

Adspirant-commissaris van politie.

3de officieren voor de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.

Zij, die voor uitzending tot een der betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeeling van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant van 29 Juli 1919 No. 165).

Vereeniging OOST en WEST.
Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

☞ Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren of van dienstbetrekking wenschen te veranderen moeten zich wenden tot: **„PERSINGGAHAN"**, Advies-Bureau en tehuis voor Ned.-Ind. Bedienden van de Vereeniging „Oost en West", Dir. F. de Munnik, **van Boetzelaerlaan 2, Den Haag, Telef. Scheveningen 248,** waarook gelegenheid bestaat voor logies, tegen een billijke vergoeding.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Janstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
IBRAHIM GELAR DATOEK TAN MALAKA, Gooilandsche weg 6, Bussum. — Maleisch. (Nadere informaties Ned.-Ind. Onderwijs- en Studiekas, Rokin 84, Amsterdam).
P. DE HAAN, Gep. N.-I. Onderwijzer, Leeraar Handelsschool, Valkenboschkade 518, Den Haag. — Maleisch. — Land- en Volkenkunde.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., van Imhoffstr. 25, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar **f 0.10,** porto f 0.02; 50 ex. **f 2.80,**
voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f 0.01; 50 ex. **f 2.—;**
voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar:
a. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
II. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs per exemplaar **f 0.50** en f 0.03 frankeerkosten
b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk). Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht) Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht). Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk). Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.) Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.** Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooral per postwissel of in postzegels toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.